

TAJEMNICE Z MUZEALNEJ PÓŁKI

Historycy badający dzieje chirurgii starają się wskazać najważniejsze wydarzenia, które mają wpływ na rozwój tej dziedziny medycyny. Wprowadzenie zasad antyseptyki i znieczulenia (często opisywanego jako uśmierzenie bólu lub bezbolesne operacje) to przykłady najważniejszych z nich. Nie budzą one kontrowersji i są zazwyczaj wymieniane bez wahania w odpowiedzi na pytanie o kamienie milowe chirurgii. Inne spośród nich nie są już tak oczywiste, przynajmniej dla laików niezwiązanych na co dzień ze specjalnościami zabiegowymi.

Minione stulecie przyniosło kolosalny, nieobserwowany w przeszłości postęp chirurgii. Dzięki wspomnianym na wstępie antyseptyce, znieczuleniu, a także antybiotykoterapii, krwiolecznictwu i wielu innym innowacjom operacje przestały być bolesnymi, krwawymi koszmarami przesładującymi zarówno przerażonych pacjentów, jak i bezradnych chirurgów. Sztuka chirurgiczna powoli wspinała się na wyżyny.

Wynalezienie i wprowadzenie szwów mechanicznych było bez wątpienia jednym z najważniejszych kroków na drodze doskonalenia techniki operacyjnej. W 1908 r. w Budapeszcie chirurg Hümer Hültl, słusznie nazywany ojcem chirurgicznego szwu mechanicznego, skonstruował i zastosował pierwszy stapler. Ważył on ponad 3,5 kg, wymagał wielkiej wprawy i czasu do skutecznego zastosowania – około 2 godziny potrzebne były na montaż i załadowanie zszywek. Z biegiem lat urządzenie było modernizowane. Wśród pionierów postępu wymienić trzeba poza Hültlem, von Petza, Nakayamę i Friedricha. Ten ostatni w 1934 r. zastosował wymienny zasobnik z zszywkami. Prace nad szwem mechanicznym oraz urządzeniami do jego stosowania prowadzone były również w specjalnie w tym celu powołanym w Moskwie Naukowym Instytucie Doświadczalnym Urządzeń i Przyrządów (przy okazji po raz kolejny okazało się jak karkołomne bywają nieraz próby tłumaczenia niektórych nazw). W latach 50. XX w. uzyskano tam obiecujące rezultaty konstrukcji różnorodnych typów staplerów, m.in. do ze-

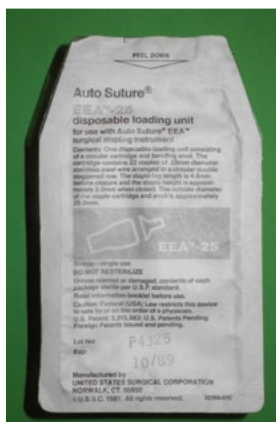

społen naczyń i jelitowych. Mark Ravitch zapoznał się z tymi urządzeniami podczas wizyty w Moskwie. W 1964 r. powstała w Stanach Zjednoczonych firma United States Surgical Corporation, która rozpoczęła produkcję staplerów pod marką Auto Suture. Od tego czasu rozwój szwu mechanicznego, masowa produkcja staplerów i ich upowszechnienie wkroczyły w nową erę. Trudno jednoznacznie stwierdzić, kiedy szew mechaniczny został wprowadzony w Polsce. Można z dużą dozą prawdopodobieństwa przyjąć, że na szerszą skalę pojawiły się w pierwszej połowie lat 90. XX w., a więc około 20-25 lat temu.

W cyklu *Tajemnic z muzealnej półki* przedstawiamy dziś dwa przykłady staplerów firmy AUTO SUTURE: EEA™-25 – do okrężnego szwu jelitowego i ROYAL*35W – do skóry. Zwracają uwagę daty ważności – do października 1989 r. i grudnia 2000 r. Należały do prof. Jerzego Dybickiego. Zostały przekazane wraz z innymi instrumentami i narzędziami przez Jerzego Dybickiego juniora.

Serdecznie zachęcamy i prosimy o przekazanie do Muzeum GUMed wszelkich informacji, które mogą wzbogacić wiedzę na temat tego typu urządzeń.

dr Marek Bukowski,
Muzeum GUMed

Każdego ósmego dnia miesiąca na stronie internetowej www.gumed.edu.pl prezentowany jest wybrany obiekt z kolekcji Muzeum GUMed. Wszystkie eksponaty zostaną zaprezentowane podczas specjalnej wystawy jesienią 2017 roku.